

QUÈ FA UN LINGÜISTA A LA SANITAT PÚBLICA?

Josep Estruch Traité

Unitat Lingüística

Direcció d'Atenció Primària Barcelonès Nord i Maresme

Institut Català de la Salut

1. ELS TÒPICS

Quan en una conversa surt el tema de la feina i dic que treballo de lingüista a l'Institut Català de la Salut, sovint veig cares d'estranyesa que m'acaben fent sempre la mateixa pregunta: «I què fa un lingüista a la sanitat pública?».

Doncs, bé, a la sanitat pública —i també ho podem dir en general de l'Administració pública— un lingüista té un camp més ampli per córrer del que pugui semblar. Així, fent una aproximació ràpida, podem dir que hi ha tres grans blocs d'activitat:

- L'assessorament lingüístic.
- El disseny gràfic i la imatge corporativa.
- La comunicació institucional.

Però abans de passar al detall, potser valdrà la pena que presenti primer què és l'Institut Català de la Salut.

2. L'INSTITUT CATALÀ DE LA SALUT

L'Institut Català de la Salut és una empresa pública dependent del Departament de Salut. Té la funció de prestar assistència mèdica a la població de Catalunya dins de l'assegurança de salut pública de la Seguretat Social. Aquesta activitat es porta a terme mitjançant vuit grans hospitals i més de 450 centres de salut, atesos per un conjunt de prop de 40.000 professionals.

Al cap de l'any això significa per als hospitals més de 200.000 altes i més de dos milions de visites externes. Per als centres de salut, representa més de 36 milions de visites i passa de 70 milions de receptes.

3. QUÈ FA UN LINGÜISTA A LA SANITAT PÚBLICA?

L'any 1979, quan Catalunya va recuperar la Generalitat, l'Administració es va trobar que el cos de funcionaris tenia uns coneixements de català molt baixos. Això va portar la necessitat de crear un cos de lingüistes per resoldre consultes sobre llengua, corregir documents i organitzar cursos de català per al funcionariat. Avui, la plantilla de lingüistes de la Generalitat arriba a gairebé 160.

Quatre anys més tard, quan el 1983 es va crear l'Institut Català de la Salut a partir de l'estructura de l'antic Instituto Nacional de Previsión, la necessitat continuava sent la mateixa i per això es va crear al centre corporatiu la que llavors es va anomenar *Oficina de Correcció de Textos i Confeció d'Impresos*, a partir de la qual es van anar creant les diferents unitats lingüístiques distribuïdes pel territori.

Arran d'aquest desplegament, a l'Institut Català de la Salut treballem avui 10 lingüistes repartits de manera diversa pel territori: un a Tortosa, un a l'Hospitalet de Llobregat, un a l'Hospital de Bellvitge, dos a l'hospital de la Vall d'Hebron, quatre al centre corporatiu de Barcelona i un a Badalona. A més, hi ha vacants les places de Tarragona, Lleida, Catalunya Central, Girona i Pirineus.

Val a dir que cada una de les unitats lingüístiques de l'Institut Català de la Salut té una realitat diferent segons les necessitats amb què s'ha trobat i el personal de què ha disposat. Això fa que, tot i que partim d'un tronc comú d'activitats, una unitat hagi pogut desplegar més activitat que una altra.

En concret, a Badalona, el lingüista i dues administratives formem, dins de l'Institut

Català de la Salut, la Unitat Lingüística del Barcelonès Nord i el Maresme, que es va crear l'any 1990 i ofereix suport als serveis administratius i al personal dels centres de salut de l'atenció primària d'aquestes dues comarques. Treballem en equip i portem a terme nombroses activitats que ara ja podem detallar segons els tres grups esmentats. És, doncs, des de la perspectiva de l'experiència d'aquesta unitat que enfoco aquest article.

4. L'ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC

Les tasques d'assessorament lingüístic amb què vam començar fa 18 anys són el que podem considerar un camp d'activitat obvi per a un lingüista. Es tracta, correntment, de:

- Organitzar cursos de català per al personal, tant de llengua general com específics (llenguatge administratiu, redacció de documents, llenguatge mèdic, etc.).
- Resoldre consultes lingüístiques.
- Corregir textos.
- Redactar textos.
- Redactar plans de normalització lingüística.
- Crear butlletins de difusió sobre qüestions de llengua.
- Elaborar enquestes sobre l'ús lingüístic.

Els cursos que hem organitzat al Barcelonès Nord i el Maresme sempre s'han encarregat a professionals externs. En altres zones de l'Institut Català de la Salut, però, els imparteixen els mateixos lingüistes de plantilla. Ara bé, la necessitat d'organitzar cursos de català ha disminuït molt amb els anys. Així, si fa 18 anys, només al Barcelonès Nord i el Maresme podíem muntar-ne més de quinze en un any, ara amb prou feines en fem dos. A què es deu, doncs, aquest canvi?

En primer lloc, cal tenir present que pels gairebé noranta cursos que hem organitzat des de 1990 han passat més de dos mil alumnes. Això vol dir que, en teoria, tota la plantilla de treballadors de l'Institut Català de

la Salut al Barcelonès Nord i el Maresme ha fet, almenys una vegada, un curs de català. En segon lloc, l'equivalència de titulacions de català equipara l'ensenyament secundari obligatori (ESO) al nivell C. En conseqüència, avui la majoria de persones que entren a treballar de nou a l'Institut Català de la Salut ja no necessiten passar per un curs de coneixements de català.

En canvi, així com la programació de cursos s'ha hagut d'anar reduint per un procés natural, la resta de l'activitat dels lingüistes ha anat en augment, s'ha ampliat per sectors laterals o bé ha canviat molt de continguts. Allà on primer es van notar els canvis va ser en la correcció de textos i la resolució de consultes. De seguida es va veure que a la sanitat pública, per corregir un text o per resoldre una consulta, no n'hi havia prou de tenir coneixements generals de llengua catalana. També calen coneixements terminològics i de llenguatges d'especialitat, com llenguatge mèdic, naturalment, però també informàtic, administratiu, d'infraestructures, etc. Però, a més a més, cal destacar una característica especial de la correcció i la redacció de textos, la qual les diferencia marcadament de la més coneguda correcció literària.

En la correcció literària o editorial, molt sovint mal anomenada *correcció d'estil*, l'assessor lingüístic s'ha de limitar a corregir només allò que és incorrecte i no pot anar gaire més enllà, perquè precisament l'elegància del text i l'eficàcia comunicativa són responsabilitat estricta de l'autor. En canvi, quan a l'Institut Català de la Salut corregim un text o el redactem, no n'hi ha prou d'actuar només amb aquest criteri. Sovint hem de reescriure el text i reorganitzar-ne la informació perquè cal pensar necessàriament en l'eficàcia comunicativa. Per tant, cal tenir ben desenvolupat l'esperit crític per saber avaluar la situació comunicativa i proposar un text millor allà on calgui, i saber-lo defensar amb arguments.

Un exemple ben il·lustratiu de com és la correcció lingüística a la sanitat pública i de la

transformació que pot sofrir un text el tenim en una frase tan simple com la següent:

«No es programarà cap visita si no es presenta la targeta sanitària individual.»

Quan ens van portar a corregir aquesta frase vam veure clar que, precisament, de correcció gramatical no en necessitava cap. Aquí el que calia era canviar l'esperit del redactor. Perquè, com es pot pretendre oferir un servei (la programació de visites) negant-lo tres vegades: *no, cap, si no?* Evidentment, vam haver d'anar més enllà de la correcció simple i actuar amb visió de comunicació. El resultat va ser aquest:

«Per programar les visites cal presentar la targeta sanitària individual.»

Girada d'aquesta manera, la frase resulta més clara, més directa i més eficaç. Però, què és el que realment ha canviat d'una frase a l'altra? La primera imposa restriccions i amenaça amb la privació d'un servei. Contràriament, la segona es planteja amb

esperit de col·laboració i ofereix una informació necessària per aconseguir un servei. El canvi de tracte que percep el ciutadà és prou important.

Aquesta constatació va fer veure la necessitat d'establir uns criteris d'estil senzills i entenedors que permetessin produir uns textos més amables i efectius. Per això l'equip de lingüistes de l'Institut Català de la Salut vam estar dos anys i mig treballant per redactar la *Guia de comunicació escrita*, un manual complet de redacció administrativa, a tall de llibre d'estil aplicat específicament a les característiques de la sanitat pública, que es va publicar l'any 1995.

Un altre cas molt interessant el tenim en el text que presento a continuació (vegeu la figura 1), el qual va demanar una intervenció lingüística força més àmplia:

ELS PROFESSIONALS D'AQUEST CENTRE TENIM INTERÈS EN MILLORAR L'ATENCIÓ A LES PERSONES QUE ATENEM PER AQUEST MOTIU, AVUI DIA EN AQUESTA CONSULTA ES GRAVARAN ENTREVISTES DEL DR..... QUE DESPRÈS SERAN OBSERVADES PEL MATEIX METGE I ALTRES PROFESSIONALS DEL MATEIX CENTRE, DESTRUINT-SE POSTERIORMENT EN CAP CAS ES GRAVARÀ L'EXPLORACIÓ FÍSICA, NI LES GRAVACIONS SERAN VISUALITZADES PER PERSONES NO VINCULADES A AQUEST SERVEI EN CAS DE NO ESTAR D'ACORD AMB LA GRAVACIÓ POT NOTIFICAR-HO EN ENTRAR. SENSE QUE AIXO ALTERI LA SEVA ATENCIÓ. SI POSTERIORMENT A LA VISITA O EN QUALSEVOL ALTRE MOMENT VOL QUE LA SEVA GRAVACIÓ SIGUI ESBORRADA HO POT NOTIFICAR A

MOLTES GRÀCIES PER LA SEVA ATENCIÓ

Figura 1

En aquest cas, el que calia fer ja no era només girar l'esperit del text. Aquí, a més de la correcció gramatical, calia anar més a fons. En primer lloc, vam deixar només les majúscules imprescindibles a inici de frase i vam treure totes les altres. Amb això facilitàvem la lectura perquè els textos escrits tots en majúscules costen més de llegir. Després vam buscar quina part del text era variable (*dia ...*, *Dr. ...*, *notificar a ...*), quina part era fixa i les vam separar en dos blocs diferents per identificar-les a simple vista. A continuació vam aïllar les diferents informacions del text i les vam reorganitzar en una seqüència coherent des del punt de vista dels interessos del ciutadà (vegeu la figura 2):

a) Què es proposa i per què?	<i>Objectiu mèdic</i>
b) Com afecta la intimitat del ciutadà i quines mesures de protecció hi ha?	<i>Protecció dels drets d'imatge del ciutadà</i>
c) El ciutadà té la possibilitat de negar-s'hi?	<i>Dret de control del ciutadà sobre la seva intimitat conservant la qualitat de l'acte mèdic</i>
d) Té dret de retractar-se'n?	

Figura 2

Finalment, després d'analitzar-lo i reconstruir-lo amb l'objectiu de facilitar una comprensió ràpida del contingut, el text va quedar de la manera següent (vegeu la figura 3):

Enregistrament d'entrevistes clíniques

Consulta del doctor	Dia de l'enregistrament
Responsable dels enregistraments	
<p>Els professionals d'aquest centre de salut treballem per millorar l'atenció a les persones que atenem. Per aquest motiu, i estrictament per a finalitats de docència clínica, algunes de les consultes poden ser videoenregistrades.</p> <p>Per respecte a la intimitat, en cap cas no s'enregistrarà l'exploració física. A més, aquests enregistraments només seran estudiats pel metge que faci la visita i els altres del mateix equip. Després de l'estudi tots els enregistraments seran destruïts.</p> <p>Si no voleu que s'enregistri la vostra visita, digueu-ho en el moment d'entrar. La visita mèdica es farà igualment amb tota normalitat però sense que sigui enregistrada.</p> <p>En el cas que hagueu acceptat de fer l'enregistrament, teniu dret a retractar-vos en qualsevol moment. Si l'enregistrament ja s'ha fet, podeu demanar que sigui esborrat al responsable dels enregistraments.</p> <p>Moltes gràcies per la vostra col·laboració.</p>	

Figura 3

És evident que en la revisió d'aquest text ha calgut fer una anàlisi acurada del contingut per poder-lo estructurar de nou. Però també hi hem hagut d'aplicar una bona dosi de composició tipogràfica per poder obtenir un document que el receptor pugui entendre sense haver de fer un esforç de bona voluntat.

Precisament aquest valor afegit és el que obre les portes perquè a la sanitat pública i, per extensió, també a l'Administració, els lingüistes intervinguem en altres activitats que ja no són tan òbvies.

5. DISSENY GRÀFIC I IMATGE CORPORATIVA

Veiem que, havent començat per corregir un text, hem hagut de reescriure'l de dalt a baix i després ha calgut reorganitzar-ne la informació amb recursos tipogràfics. Acabem de recórrer, doncs, un camí que ens ha fet entrar directament en el terreny del *disseny d'impresos i formularis*. Això vol dir, és clar, que el lingüista ha de tenir també un mínim de coneixements de *composició tipogràfica*.

Aquesta ampliació del perfil professional es va assumir ja des del principi d'una manera

molt ràpida i natural. Així, els lingüistes del centre corporatiu ja van participar molt activament en la preparació dels criteris de disseny i composició dels impresos, de la imatge gràfica i del logotip de l'Institut Català de la Salut que es van publicar per primera vegada l'any 1990 amb el *Programa d'identificació visual*. Des de llavors, una de les tasques dels lingüistes ha estat vetllar per l'aplicació dels criteris d'identificació gràfica. Ho podem veure amb l'aplicació pràctica en aquest altre text (vegeu la figura 4):

DOCUMENT DE CESSIÓ	
El Sr. / La Sra. _____, amb DNI _____,	
Cedeix de forma definitiva i voluntària	
l'aparell _____	
a l'Equip d'Atenció Primària (EAP) _____	
passant a emmagatzemar-se en el Banc	
d'Ajuts Tècnics (BAT) a l'espera de ser reutilitzat.	
El Banc d'Ajuts Tècnics es compromet	
a oferir-lo en préstec sense ànim de lucre a persones que ho necessitin.	
Signatura del donant	Signatura del receptor

Figura 4

En aquest text hi vam dedicar, és clar, el mateix treball d'anàlisi i reconstrucció que hem vist abans.

Però hi vam aplicar ja els criteris d'imatge gràfica de la identificació institucional. Llavors el document complet un cop acabat va quedar com segueix (vegeu la figura 5):

 Institut Català de la Salut Àmbit d'Atenció Primària Barcelonès Nord i Maresme	
Cessió d'aparells	Banc d'Ajuts Tècnics
Persona que fa la cessió	DNI
EAP destinatari	Aparell cedit
Cedeixo de forma voluntària i definitiva l'aparell indicat a l'equip d'atenció primària esmentat perquè passi a formar part del Banc d'Ajuts Tècnics amb l'objectiu que sigui reaprofitat per una altra persona. El Banc d'Ajuts Tècnics es compromet a cedir l'aparell en préstec i sense ànim de lucre a aquelles persones que n'hagin de menester i ho sol·licitin.	
Signatura de qui fa la cessió	Signatura del responsable del Banc d'Ajuts Tècnics
Lloc i data	

Figura 5

Amb aquest mètode corregim, revisem i dissenyem una gran varietat de documents: impresos, formularis, fulletons, tríptics, cartells, pòsters, protocols, presentacions de diapositives, etc. Com a referència, podem dir que només la base de dades dels impresos regulars del Barcelonès Nord i el Maresme té més de mil registres que contenen la descripció tècnica de cada imprès i també la informació dels diferents canvis que ha anat sofrint. Però amb això no acabem, ja que aprofitant les possibilitats dels processadors de text, també confegim plantilles perquè els principals documents administratius es puguin editar directament a la pantalla: carta, ofici, comunicat interior, fax, etc. Totes aquestes plantilles porten una capçalera amb el logotip i estan adaptades a cadascun dels serveis del Barcelonès Nord i el Maresme, cosa que representa una col·lecció de prop de 300 documents.

Dins del que és la imatge corporativa, també ens ocupem de la retolació dels edificis. Participem tant en el projecte inicial de retolació quan s'inaugura un edifici nou, com quan s'hi han de fer reformes i també en el manteniment. Editem tots els textos necessaris i, quan convé, també dissenyem els pictogrames que calen (vegeu-ne un exemple

en la figura 6). És així que, per facilitar la gestió de la retolació, ens vam trobar amb la necessitat de redactar unes *Recomanacions sobre la imatge gràfica i visual dels centres d'atenció primària*, en les quals s'estableixen i es descriuen els diferents circuits que hi ha referents a la retolació i els diferents serveis que hi intervenen.

És a dir, estem de ple en el terreny del disseny gràfic i de la imatge corporativa.

6. COMUNICACIÓ INSTITUCIONAL

D'aquestes tasques que acabo de comentar se'n deriven unes altres com a conseqüència lògica que ens porten directament al camp de la comunicació institucional, ja que també hem participat en grups de treball per redactar el text de les campanyes informatives que després s'ha de publicar en tríptics, fulletons, pòsters, etc.

Pel mateix camí, la Unitat Lingüística del Barcelonès Nord i el Maresme va redactar l'any 1995 un *Protocol d'atenció al telèfon*, del qual aquest 2008 hem fet ja la tercera revisió i actualització. Quadrimestralment editem el *Directori d'adreces i telèfons de l'atenció primària del Barcelonès Nord i el Maresme*. I anualment publiquem la memòria d'activitats dels serveis assistencials d'atenció primària de l'Institut

Horari de les sessions

Les sessions informatives i les pràctiques es fan en horari de matí o de tarda:

Mattí: 9:30 a 10:30 h.
Tarda: 15:30 a 16:30 h.

Distribució de grups

Hi ha quatre grups de deu persones:

- Dimarts matí
- Dimarts tarda
- Dijous matí
- Dijous tarda

Cal escollir un dels grups. Una vegada iniciades les sessions no es pot canviar de grup.

Bones caminades!

Centre d'Atenció Primària Dr. Robert
Plaça de la Medicina, s/n
08911 Badalona
Tel. 93 384 24 25

Fes salut!

Camina amb nosaltres

Taller d'exercici físic a càrrec de les infermeres de l'Equip d'Atenció Primària Badalona 2

ICS BNPV, April de 2008

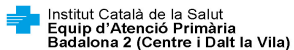

Figura 6

Català de la Salut al Barcelonès Nord i Maresme, per a la qual fem sempre tot el procés complet d'edició: recollida de dades, elaboració de la informació, redacció, composició, disseny gràfic i fins i tot el muntatge informàtic per editar la memòria en disc compacte (vegeu-ne un exemple en la figura 7).

Figura 7

També ens ocupem igualment dels contactes amb la premsa i actuem com a unitat de suport en l'organització d'activitats diverses i jornades. Però, a més a més, com a escreix de les diverses activitats que anem comentant, hem anat acumulant al llarg dels anys un fons de més de dues mil fotografies de tots els centres i serveis del Barcelonès Nord i el Maresme, de les quals obtenim les imatges per il·lustrar molts dels documents que elaborem.

7. NOUS REPTES DE COMUNICACIÓ

Dins el camp de la comunicació, en els darrers anys s'està plantejant una qüestió en la qual els lingüistes tenim molt a dir: la gestió

del multilingüisme i l'aprofitament de les oportunitats perquè el català no s'hi ofegui. Es tracta d'un canvi que també notem en les unitats lingüístiques: els professionals de l'atenció sanitària ens demanen, cada vegada més sovint, que traduïm més documents a una llengua no oficial. Ja no només al castellà, sinó també a l'anglès, el francès, l'alemany, l'àrab, el xinès, l'urdú... Aquesta situació demana que l'Administració estableixi al més aviat possible uns criteris d'ús de les llengües no oficials.

Ha estat la impossibilitat de traduir els documents a nombroses llengües, o de traduir-los tots, i també l'eficàcia discutible de portar a terme una acció així, que han portat la Unitat Lingüística del Barcelonès Nord i el Maresme a fer una proposta de criteris perquè, com a mínim, serveixi de punt de partida. En síntesi, són: només traduïm aquells documents que, si s'entenen malament, podrien tenir conseqüències indesitjades en un diagnòstic o un tractament. I només es tradueixen a les tres llengües que poden ser considerades a Europa com a llengües pont: castellà, francès i anglès. A més, els documents traduïts no es donen mai en versió monolingüe, sinó quadrilingüe i columnada per aquest ordre: català, castellà, francès i anglès, de manera que el català sempre es presenta en primer lloc. A més, si l'espai ho permet, s'hi afegeix una postil·la per recordar al lector que té el deure de conèixer les llengües oficials de Catalunya (vegeu-ne un exemple en la figura 8):

Recollida de semen per a espermograma (fertilitat)	Recogida de semen para espermograma (fertilidad)	Ramassage de sperme pour espermograma (fertilité)	Collection of semen for espermograma (fertility)
1. Feu abstinència sexual de 5 dies abans de la recollida del semen.	1. Haga abstinencia sexual de cinco días antes de la recogida del semen.	1. Faites de l'abstinence sexuelle pendant 5 jours avant le ramassage du sperme.	1. Make sexual abstinence during 5 days before the collection of the semen.
2. No us apliqueu pomades al penis ni us renteu durant les 8 hores anteriors a la recollida.	2. No se aplique pomadas en el pene ni se lave durante las 8 horas anteriores a la recogida.	2. Ne vous appliquez pas de pommades au pénis ni lavez-vous pendant les 8 heures antérieures au ramassage.	2. Do not apply yourself ointments in the penis and not wash yourself either during 8 hours before the collection.
3. El semen s'ha d'obtenir per masturbació.	3. El semen se tiene que obtener por masturbación.	3. Le sperme doit être obtenu par masturbation.	3. The semen must be obtained by masturbation.
4. S'ha de recollir tot el semen directament en el pot, sense utilització de preservatiu.	4. Se debe recoger todo el semen directamente en el bote, sin utilización de preservativo.	4. On doit recueillir tout le sperme directement dans le pot, sans utilisation de préservatif.	4. All the semen must be collected directly in the pot, without use a condom.
5. Tapeu bé el pot i porteu-lo al centre de recollida de mostres abans que no passi una hora.	5. Cierre bien el bote y llévalo al centro de recogida de muestras antes de una hora.	5. Fermez bien le pot et portez-le au centre de ramassage d'échantillons avant une heure.	5. Close well the container and take it to the center of collection of specimen before an hour.
6. Eviteu-ne l'exposició a baixes temperatures.	6. Evite la exposición a bajas temperaturas.	6. Évitez-en l'exposition à de basses températures.	6. Avoid exposure to low temperatures.
<i>Recordeu que com a ciutadà de Catalunya teniu el deure de saber les llengües oficials (català i castellà). En cas contrari, cal que assistiu a la visita amb la companyia d'algu de la vostra confiança que les entengui.</i>	<i>Recuerde que como ciudadano de Catalunya tiene el deber de conocer la lenguas oficiales (catalán y español). En caso contrario, debe acudir a la visita con la compañía de alguien de su confianza que las entienda.</i>	<i>Rappelez vous que comme citoyen de la Catalogne vous avez le devoir de connaître les langues officielles (catalan et espagnol). Dans le cas contraire, il faut que vous assistiez à la visite avec la compagnie de quelqu'un de votre confiance qui les comprennent.</i>	<i>You remind that as citizen of Catalonia you have the duty to know the official languages (Catalan and Spanish). Otherwise, you must attend the visit with the company of somebody of your trust that understands them.</i>

Figura 8

8. LES NOVES TECNOLOGIES

Tot aquest gruix de feina, no cal dir-ho, avui en dia es fa amb ordinador. De manera que tot el que produïm està informatitzat: són diversos gigabits d'informació fragmentada en uns quants milers de documents informàtics. Llavors, què n'hem de fer, de tot això? Doncs, les noves tecnologies ens ofereixen el camí i les pàgines web s'estan convertint en un recurs imprescindible. Aquí veiem, per tant, que el lingüista s'ha de posar al dia en disseny i gestió de pàgines web. Aquest és un pas que ja estem fent, de manera que ara ja hem començat a treballar per crear una intranet documental que posi tota aquesta informació

a l'abast dels professionals de l'Institut Català de la Salut de manera ràpida i sempre actualitzada.

De moment, ja tenim funcionant tota la part estrictament lingüística, en la qual hem posat completa la ja comentada *Guia de comunicació escrita*, les plantilles de documents administratius, una col·lecció de respostes a les consultes lingüístiques que ens han adreçat i, naturalment, enllaços a altres pàgines lingüístiques interessants. Ens queda, però, el gran repte de traspasar a la intranet, durant els propers dos anys, tots els documents del catàleg d'impresos, els nombrosos protocols, les recomanacions de retolació, etc. (vegeu-ne un exemple en la figura 9).

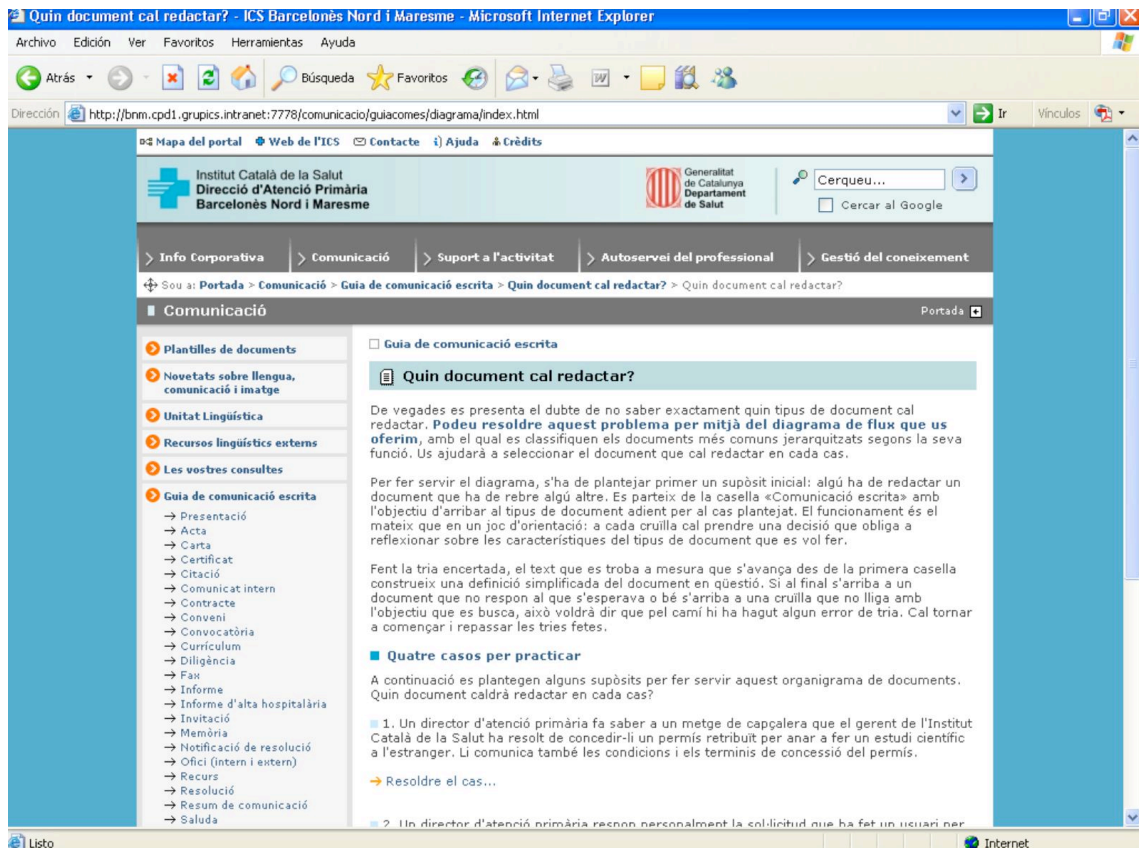

Figura 9

9. EL DENOMINADOR COMÚ

Però quin és el denominador comú que porta un lingüista a fer totes aquestes tasques?

Quan resollem consultes lingüístiques, corregim o redactem textos i quan muntem cursos de llengua, no intervenim en l'organització del discurs?

Quan fem disseny gràfic i hem d'anar més enllà de resoldre només els problemes plàstics perquè cal assegurar que al destinatari li arribi el missatge clar i entenedor, fem, potser, una altra cosa que organitzar el discurs?

Quan actuem des d'una institució pública per millorar la qualitat i l'eficàcia de la comunicació amb els ciutadans, no organitzem també el discurs?

Llavors arribem a la clau de volta: és competent un lingüista per a les funcions d'organització del discurs?

Doncs, bé, aquesta és la feina d'un lingüista a la sanitat pública. I, malgrat que sigui dins de l'Administració, puc assegurar, en contra dels tòpics, que hi ha molt més marge per a la creativitat i molt més camp per córrer que no pas el que correntment es pensa.

10. PERSPECTIVES DE FUTUR

Cal insistir-hi, tota aquesta activitat, totes aquestes aptituds ofereixen per als lingüistes de l'Administració un camp obert ple d'oportunitats de realització professional molt interessants. Els lingüistes a l'Administració tenim un potencial molt més gran del que es podria deduir a partir de la figura ja del tot superada del corrector o de l'assessor lingüístic. Però no tothom ho veu així; no tothom ho accepta. I l'Administració mateixa, una maquinària molt complexa i amb una inèrcia molt feixuga, tampoc no ho acaba d'entendre.

Per tant, som els mateixos lingüistes els qui hem de demostrar amb la nostra feina de cada dia que som un col·lectiu amb un potencial ben fort, que tenim iniciatives i que les nostres aportacions tenen un valor afegit que ens fa imprescindibles en aquest món de la comunicació que la societat està creant.

11.D'AIXÒ, I LA UNIVERSITAT...?

Ja ho deia el cantant: «els temps estan canviant...» I el món de la lingüística, també. Però la Universitat, que és qui forma els lingüistes, encara no se n'ha adonat del tot. Davant d'aquesta perspectiva canviant, potser caldria que es proposessin ensenyaments i aprenentatges complementaris a la lingüística teòrica. I que anessin més enllà de les dues especialitats clàssiques de llengua i literatura. El món professional és més ampli que això. Per aquesta raó, si la Universitat és —també— un camí cap al món laboral, ha de pensar —també— en les aplicacions, digueu-ne *pràctiques*, digueu-ne *tècniques*, de la lingüística i no només en la teoria.

Perquè quan acabes la carrera i surts a buscar feina, molts ens hem posat a fer de correctors i llavors hem descobert que sabíem de llengua, però que no sabíem encarar una correcció d'estil. I n'hem hagut d'aprendre. També molts ens hem posat a fer de traductors i hem vist que sabíem llengües, però no fer una traducció tècnica o literària. I encara ens hem posat de tècnics lingüistes en una institució pública i ens hem trobat havent d'aprendre tècniques de comunicació, sociologia, informàtica... La Universitat ha d'estar atenta a aquests canvis i a aquestes situacions i veure que cal complementar la carrera de Filologia, no dic pas amb una especialitat nova, però sí oferint molts altres ensenyaments de lingüística aplicada necessaris per encaixar com a lingüistes en el món laboral.

Al capdavant, quin és un terreny natural per a un lingüista sinó el món de la informació i de la comunicació? No tenim cap més opció que adaptar-nos-hi.

Ja ho veieu, els lingüistes tenim una feïnada...